

DOI: 10.31866/2410-1311.44.2024.318716

УДК 37.026:001.895]:[008:378.4(477.11)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ВОРКШОП ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Катерина Кириленко^{1а}, Людмила Бойко^{2а}, Вікторія Стратюк^{3а}

¹Докторка педагогічних наук, професорка,

ORCID ID: 0000-0002-3303-3947

e-mail: kf919@ukr.net

²Кандидатка педагогічних наук, професорка,

ORCID ID: 0000-0001-8809-060X

e-mail: kf919@ukr.net

³Магістр,

ORCID ID: 0000-0001-7125-3361

e-mail: vikastratuk@gmail.com

^аКиївський національний університет

культури і мистецтв,

Київ, Україна

Для цитування:

Кириленко, К., Бойко, Л., & Стратюк, В. (2024). Педагогічний воркшоп як інструмент формування інноваційного навчального середовища в закладі вищої освіти культурологічного спрямування. *Питання культурології*, 44, 81–93. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.44.2024.318716>

Мета статті — проаналізувати досвід проведення педагогічного воркшопу в межах педагогічної практики на третьому освітньо-науковому рівні в Київському національному університеті культури і мистецтв (КНУКіМ) як інструмент формування інноваційного навчального середовища закладу вищої освіти культурологічного спрямування та інноваційної культури здобувачів освіти. *Результати дослідження* засвідчили: впровадження воркшопу в освітню практику сприяє зацікавленню здобувача освіти в навчальних взаємодіях, формує емпатичне дидактичне середовище, дає змогу налагодити багатовекторну взаємодію між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти різних рівнів та забезпечити дієву трансляцію професійного і педагогічного досвіду в освітній установі культурологічного спрямування. *Наукова новизна* полягає у висвітленні та аналізі досвіду педагогічного воркшопу «Як зацікавити студента на лекції?» із використанням педагогічної технології «шість капелюхів мислення», який відбувся в КНУКіМ у травні 2024 року та був частиною проведення педагогічної практики здобувачів освіти третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» (PhD); описі технології його проведення, обґрунтуванні

© Кириленко К., 2024

© Бойко Л., 2024

© Стратюк В., 2024

Стаття надійшла до редакції: 13.07.2024

результатів. *Висновки.* Описано досвід проведення педагогічного воркшопу «Як зацікавити студента на лекції?» в КНУКіМ, висвітлено та проаналізовано технологію його проведення з використанням методу «шести капелюхів». Обґрунтовано, що проведення педагогічних воркшопів у межах організації педагогічної практики на третьому освітньо-науковому рівні дозволяє зацікавити здобувачів освіти в майбутній професії, в організації освітніх взаємодій із залученням творчих педагогічних технологій, сприяє становленню інноваційної культури майбутніх науково-педагогічних працівників. Встановлено, що педагогічний воркшоп формує емпатичне комунікативне дидактичне середовище, налагоджує багатовекторну взаємодію між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти різних рівнів, забезпечує дієву трансляцію педагогічного досвіду в освітній установі. Визначено, що проведення воркшопів в освітніх установах культурологічного спрямування є дієвим інструментом трансляції професійного досвіду творчої діяльності. Зазначено, що педагогічні воркшопи мають психотерапевтичний ресурс, сприяють формуванню у здобувачів освіти життєстійкості та стресостійкості.

■ **Ключові слова:** воркшоп; метод «шести капелюхів»; інноваційна культура здобувачів освіти; інноваційне освітнє середовище; КНУКіМ

■ Вступ

Освітні установи в умовах швидкої трансформації суспільного та культурного дискурсів своїм нагальним завданням мають не лише збереження, примноження та трансляцію наукового доробку, але й організацію навчального простору відповідно до вимог часу та психолого-педагогічних особливостей покоління, що здобуває освіту в цих інституціях. Інноваційність як симетрична відповідь на динаміку світового цілого, а відтак і холистичну єдність усього наявного, стала визначальною рисою сьогодення та сформувала нагальну вимогу до особистісної — формування та постійне оновлення її інноваційної культури як особистісної та професійної характеристики. За цих умов заклади вищої освіти (ЗВО) покликані закласти підвалини формування інноваційної культури здобувачів освіти та навчити їх впроваджувати інноваційні методи навчання на шляху власного саморозвитку, використовувати їх як інструменти майбутньої професійної діяльності.

Особливо нагально питання формування інноваційної культури здобувача освіти стоїть в контексті підготовки спеціалістів на третьому освітньо-науковому рівні, вихованці якого є водночас і тими, хто навчається, і тими, хто навчає. Висвітлення та аналіз наявного досвіду формування інноваційної культури здобувачів освіти, створення інноваційного освітнього середовища ЗВО є важливим елементом трансформації освітніх установ в контексті посилення їх інноваційного потенціалу.

Завдання інноваційної модернізації слід розглядати як першочергове для закладу освіти, який здійснює підготовку спеціалістів в галузі культури та покликаний творчо навчати творчу молодь. КНУКіМ перманентно оновлює власний педагогічний досвід у напрямі пошуку нових інструментів посилення синергетичного потенціалу освітньо-культурного навчального простору та формування інноваційної культури всіх учасників освітнього процесу.

■ Аналіз попередніх досліджень

Питання створення інноваційного освітнього середовища в закладах освіти було предметом численних наукових розвідок останніх років, спрямованих на вивчення інноваційного потенціалу дошкільної (цьому присвячена збірка наукових праць за загальною редакцією О. Максимової та М. Федорової (2022), яку підготував Житомирський державний університет імені Івана Франка), шкільної (Герасименко, 2023), професійної (Смілик, 2023) та вищої освіти (Гриб & Клименченко, 2020). Дослідники К. Гораш та А. Боднар (2023) зазначають, що в процесі створення інноваційного освітнього середовища в ЗВО важливу роль відіграє активне впровадження освітніх інновацій, залучення сучасних педагогічних технологій. Інноваційною формою навчання, що має потужний дидактичний ресурс і широкі можливості до трансформації, є воркшоп, на що вказує, зокрема, І. Шеплякова (2020). Воркшоп забезпечує динамічне навчання, здобуття теоретичного знання в процесі опанування практичних навичок і передбачає використання методологічного інструментарію, так само відкритого до трансформації. У цьому контексті значний потенціал містить метод «шести капелюхів мислення», розроблений британським психологом Е. де Боно (De Bono, 1985). Наявні численні приклади його успішного використання, зокрема описано досвід впровадження технології в загальноосвітніх установах (Лагола & Харчук, 2024), де він активно використовується з огляду на простоту та видовищність атрибутивного супроводу. Втім, досвід залучення методу шести капелюхів до проведення педагогічного воркшопу в межах організації педагогічної практики здобувачів освіти третього освітньо-наукового рівня з метою формування їхньої інноваційної культури та інноваційного навчального середовища ЗВО не був предметом висвітлення. Натомість такий досвід напрацьовано в КНУКіМ, його аналіз засвідчує наявність дидактичного потенціалу, що заслуговує на обговорення та широке впровадження.

■ Мета статті

Мета статті — проаналізувати досвід проведення педагогічного воркшопу в межах педагогічної практики на третьому освітньо-науковому рівні в КНУКіМ як інструмент формування інноваційного навчального середовища закладу вищої освіти культурологічного спрямування та інноваційної культури здобувачів освіти.

■ Результати дослідження

Сучасний заклад вищої освіти переорієнтовує свою діяльність у напрямі реалізації засад холістичної освіти через формування в освітній установі холістичної культури (Poplavskiy, 2023), стрижневим компонентом якої є інноваційна культура усіх учасників освітнього процесу. Базовими засадами холістичної освіти є взаємопов'язаність різних рівнів навчання та взаємозв'язок різних видів навчальних взаємодій (connectedness), дотримання принципів інклюзивного навчання, що засноване на ідеях залучення кожного учасника навчального процесу до участі у ньому (inclusion), збереження балансу та рівноваги (balance), зокрема відтворення різних, навіть взаємовиключних, поглядів на ті чи інші

питання. Метою холістичної освіти є формування цілісної особистості, здатної на продукування нових ідей, напрацювання нових стратегій поведінки та мислення. Холістична освіта передбачає подолання ієрархічних суб'єкт-об'єктних навчальних взаємодій авторитарного типу та потребує напрацювання досвіду суб'єкт-суб'єктних інтерактивних комунікативних взаємин, побудови довірливого та відкритого діалогу на емпатичних засадах, до якого залучені всі учасники освітнього процесу.

Холістична освіта неможлива без формування в особистостей, залучених у простір освітніх взаємодій, інноваційної культури, адже «людина з високим рівнем розвитку інноваційної культури є креативною, творчою, здатною до навчання впродовж всього життя; вона готова не лише до сприйняття, засвоєння, використання інновацій, але й до їх творення» (Кириленко, 2018, с. 71). Інноваційна культура особистості може повноцінно сформуватися лише в інноваційному освітньому середовищі, яке водночас сама й розвиває.

Інноваційне освітнє середовище слід розглядати як складно організовану динамічну єдність усіх структурних підрозділів освітньої установи, яка функціонує у просторі відкритого багатовекторного діалогу здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників, акумулюючи їх інноваційний потенціал у напрямі розвитку інноваційних здібностей кожної особистості та освітньої установи загалом, та формує освітнє середовище, відкрите до перманентного оновлення та розвитку, здатне напрацьовувати синергетичний освітній потенціал. Дослідники, зокрема К. Гораш та А. Боднар (2023), тлумачать інноваційне освітнє середовище як «організований простір, що акумулює інноваційний потенціал закладу освіти та забезпечує розвиток особистості як інноваційного ресурсу» (с. 30).

Формування інноваційного освітнього середовища неможливе без впровадження освітніх інновацій, залучення інноваційних педагогічних технологій, використання у різних навчальних взаємодіях дидактичних методів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу здобувача освіти. Оновлення посилення інноваційного дидактичного потенціалу має бути спрямоване на всі форми організації навчального процесу на всіх освітніх рівнях.

Заклади вищої освіти України активно впроваджують педагогічні інновації на першому бакалаврському освітньому рівні (що є цілком зрозумілим, адже здобувачі освіти цього рівня більш вмотивовані до навчання та відкриті до навчальної комунікації, вони становлять переважну більшість контингенту, що навчається в ЗВО), менш активно процес інноваційних трансформацій відбувається на другому магістерському рівні (тому що програма підготовки цього освітнього рівня на третину складається з науково-дослідницької компоненти, яка опановується здобувачем переважно самостійно) та практично відсутній на рівні підготовки доктора філософії. Натомість здобувач освіти на третьому рівні вищої освіти не лише здобуває відповідний науковий ступінь унаслідок проведення наукових розробок. Він покликаний опанувати певну освітньо-наукову програму, освітня складова якої містить до 60 кредитів ЄКТС (наукова складова всіх освітньо-наукових програм на цьому освітньому рівні є частиною навчального плану), засвоїти не лише теоретичні знання з відповідних освітніх компонент та набути передбачені їх вивченням компетентності, але й опанувати методологію педаго-

гічної діяльності, бути ознайомленим з освітніми, педагогічними і навчальними інноваціями та вміти їх впроваджувати (про використання у роботі з аспірантами таких методів навчання, як метод «мозкової атаки» (brainstorming), «синектики», «шести капелюхів» та «мікрофона», серед іншого обговорювалося на Всеукраїнській науковій конференції «Філософія культурно-мистецької освіти», що відбулася в КНУКіМ у червні 2022 року (Кириленко, 2022)).

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії покликана підготувати здобувача освіти не лише до науково-дослідницької діяльності (через набуття знань з певної спеціальності, загальнонаукових компетентностей та навичок дослідника), але й до викладацької роботи як майбутньої професійної діяльності, важливим складником чого є практична підготовка. Саме з цих міркувань обов'язковим складником підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є педагогічна практика, покликана сформувати у здобувача освіти педагогічні компетентності, навички організації навчального процесу та проведення науково-методичної роботи. Вона є «одним з етапів професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності, який має за мету закріпити навички практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі» (Київський національний університет культури і мистецтв, 2019).

Для того, щоб педагогічна практика здобувачів освіти третього освітньо-наукового рівня стала міцним фундаментом їх професійної підготовки, вона повинна бути організована із залученням новітніх педагогічних технологій і дидактичних методів, зокрема тих, що спрямовані на розвиток творчих здібностей та креативного мислення. Здобувач освіти за цих умов не лише цікаво навчається, вмотивовується до навчання та майбутньої викладацької роботи, але й набуває відповідного практичного досвіду. Проведення педагогічного воркшопу «Як зацікавити студента на лекції?» в КНУКіМ із використанням методу «шести капелюхів мислення» є прикладом впровадження інноваційних технологій в роботу зі здобувачами освіти третього освітнього рівня, використання методик, що вмотивовують розвиток інноваційності в процесі організації педагогічної практики на освітньо-науковому рівні «доктор філософії».

Технологію «воркшоп» як інструмент інтенсивного, ефективного, динамічного навчання, що поєднане з виконанням певної практичної роботи, описав німецький психолог К. Фопель (Vopel, 1996). Воркшоп — це робоча майстерня чи лабораторія, інтенсивна та інтерактивна форма навчання, що дозволяє зробити теоретичні знання практично орієнтованими, а практичні уміння теоретично обґрунтованими. «Ця технологія, — зазначає Т. Пащенко (2023), — показала свою ефективність під час проведення педагогічних нарад, навчальних семінарів та тренінгів, які можуть відбуватися у формі лекцій, практикумів, круглих столів, марафонів, мозкового штурму та ін.». Досвід КНУКіМ засвідчує ефективність її використання в межах організації педагогічної практики аспірантів та продуктивність залучення методу «шість капелюхів мислення» до її проведення.

Педагогічний воркшоп «Як зацікавити студента на лекції?» відбувся 23 травня 2024 року в коворкінг-центрі Наукової бібліотеки КНУКіМ (куратор — О. Скаченко, завідувачка науково-методичного відділу). Він став частиною педагогічної практики аспірантів 1 курсу спеціальностей 022 «Дизайн» (в заході взяли

участь Д. Гринько, О. Дорожинський, М. Стрельчук, А. Шемчук, група АД-23) та 034 «Культурологія» (В. Бондар, А. Касьяненко, О. Матіїв, А. Пароконний, група АК-23), водночас до участі у воркшопі були залучені студенти споріднених спеціальностей 1 курсу університету (зокрема, студенти групи ТБФ-71 А. Мубинов та Т. Пашалик). Захід відбувся з ініціативи кафедри філософії і педагогіки (ідея — К. Кириленко) за участі навчально-наукового інституту (Л. Бойко) та відділу аспірантури та докторантури (О. Бойко, М. Гвоздецька) КНУКіМ. Мета проведення воркшопу — надати майбутнім науково-педагогічним працівникам практично орієнтованих знань про ефективну взаємодію зі здобувачем освіти на лекції, обмінятися досвідом проведення цікавих лекційних занять, отримати зворотний зв'язок від здобувачів освіти третього освітнього рівня щодо якості навчальної комунікації в ЗВО. Інформація про проведений захід розміщена на офіційних інтернет-ресурсах університету та кафедри.

Обговорення дидактичних засобів і методів відбувалося у формі рольової гри із залученням методу «шести капелюхів» британського психолога і письменника Е. де Боно. Для багатьох учасників воркшопу знайомство з обраним для організації заходу методом було першим. Обговорення заявленої теми тривало через висвітлення шести різних ракурсів її сприйняття. Кожен учасник (і організатори заходу, і здобувачі освіти різних рівнів) вдягав уявний капелюх того чи іншого кольору, віднаходив і виголошував певний підхід до розгляду теми, який символізує той чи інший капелюх: білий, з нього, згідно з технологією використання методу, розпочалося обговорення (цей колір є нейтральним ставленням до ситуації, він спрямовує увагу на інформацію, яка наявна чи відсутня), жовтий (той учасник, який «вдягав» цей капелюх, висловлював позитивні, приємні, доброзичливі аспекти), чорний (він символізує критичну оцінку, пошук недоліків та негативних результатів), червоний (цей капелюх відповідає за емоції та почуття, той, хто його вдягає, має виголошувати спонтанні думки), зелений (капелюх цього кольору відповідає за творчий підхід до розгляду обраної теми, за пошук нових ідей), синій (він символізує підбиття підсумків, осмислення всього почутого). «Капелюхи» (їх символізували шалики відповідного кольору та роздруковані зображення кольорових блейзерів з описом значення кожного з кольорів), які були розкладені перед учасниками в центрі круглого столу, за яким тривало обговорення, були розподілені між учасниками в результаті вільного вибору ними улюблених кольорів (рис. 1).

Втім, під час обговорення кожен учасник висловлював свої думки щодо того чи іншого підходу. За задумом організаторів, «використання методу “шести капелюхів” мало кілька аспектів. Учасники міркували над тим, як різнобічно можна підійти до налагодження плідної навчальної взаємодії та якими є різні способи зацікавлення студента на лекції (когнітивний, поведінковий, емоційний тощо)» (Кириленко & Стратюк, 2024). Унаслідок жвавого обговорення були напрацьовані рекомендації. Учасники заходу наголосили на важливості активного впровадження в роботу відеоконтенту, артефактів молодіжної культури, залучення імерсивного досвіду, гейміфікації, налагодження емпатичної взаємодії, створення позитивного навчального середовища, багатовекторної комунікації, напрацювання власних авторських методик (якими з власного навчального та

викладацького досвіду ділилися учасники), розвитку творчого потенціалу викладача та студента. Спількування зі здобувачами освіти засвідчило: проведення педагогічних воркшопів є дієвим інструментом трансляції професійного досвіду творчої діяльності.

Рис. 1. Метод «шести капелюхів»

Джерело: з сайту кафедри філософії і педагогіки КНУКіМ
(Кириленко & Стратюк, 2024)

Виставка фахової педагогічної літератури із книгозбірні КНУКіМ, яку підготувала Наукова бібліотека (організатор — завідувачка відділу обслуговування користувачів С. Толочко), доповнила живий діалог та мала на меті зацікавити здобувачів освіти в пошуку теоретичного підґрунтя порушених в аудиторії питань. Учасники заходу по його завершенню відзначили зацікавленість в організації воркшопів у майбутньому, поділилися враженнями від його проведення, вказавши на отримане емоційне задоволення, зняття психологічного бар'єра в спілкуванні з досвідченими викладачами, відзначивши цікаві напрацьовані педагогічні ідеї, які у майбутньому будуть використовувати на практиці. Проведення заходу сприяло посиленню інноваційного потенціалу його учасників, створило освітній простір, на основі якого формується освітнє середовище закладу вищої освіти.

Окремо слід наголосити на потужному психотерапевтичному ресурсі, який його учасники відзначили: проведення педагогічних воркшопів з використанням творчих дидактичних методів посилює у здобувача освіти третього освітньо-наукового рівня стресостійкість та життєстійкість, долає відчуття відірваності,

яке є не поодиноким у здобувачів освіти цього рівня з огляду на здійснення ними індивідуальних наукових студій та домінування самостійної роботи як форми організації і навчальної, і наукової діяльності. Розв'язання психологічних проблем здобувачів освіти, зокрема третього освітньо-наукового рівня, є вкрай важливим завданням, вирішення якого потребує невідкладних зусиль науково-педагогічних працівників в умовах проведення навчальних взаємодій в період військової агресії РФ, що триває.

Висновки

Описано досвід проведення педагогічного воркшопу «Як зацікавити студента на лекції?» як складника педагогічної практики на третьому (освітньо-науковому) рівні в КНУКіМ, висвітлена та проаналізована технологія його проведення з використанням методу «шести капелюхів». Проведене дослідження засвідчило: впровадження воркшопу в освітню практику сприяє зацікавленню здобувача освіти в навчальних взаємодіях, формує емпатичне комунікативне дидактичне середовище, дає змогу налагодити багатовекторну взаємодію між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти різних рівнів та забезпечити дієву трансляцію професійного та педагогічного досвіду в закладі вищої освіти культурологічного спрямування.

Обґрунтовано, що проведення педагогічних воркшопів у межах організації педагогічної практики на третьому (освітньо-науковому) рівні дозволяє зацікавити здобувачів освіти в майбутній професії, в організації освітніх взаємодій із залученням творчих педагогічних технологій, сприяє становленню інноваційної культури майбутніх науково-педагогічних працівників. Встановлено, що педагогічний воркшоп формує емпатичне комунікативне дидактичне середовище, налагоджує багатовекторну взаємодію між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти різних рівнів, забезпечує дієву трансляцію педагогічного досвіду в освітній установі. Визначено, що проведення воркшопів у закладах вищої освіти культурологічного спрямування є дієвим інструментом трансляції професійного досвіду творчої діяльності. Зазначено, що педагогічні воркшопи мають психологічний ресурс, сприяють формуванню у здобувачів освіти життєстійкості та стресостійкості.

Предметом подальшого спостереження та аналізу має стати впровадження інших інноваційних дидактичних методів у практику навчальних взаємодій зі здобувачами освіти освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (PhD).

Список посилань

- Герасименко, О. (2023). Створення сучасного інноваційного простору шкільної освіти. *Наукові дослідження в сучасних умовах нестабільності*, 4(sge24-04), 58–109. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-24-04-030>
- Гораш, К., & Боднар, А. (2023). Особливості створення інноваційного середовища закладу вищої освіти. *Професійно-прикладні дидактики*, 1, 29–34. <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2023-1-5>
- Гриб, Т., & Клименченко, Т. (2020, 27–28 березня). Інноваційне освітнє середовище навчального закладу вищої освіти як об'єкт наукового аналізу. В *Освіта та*

- наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку* [Матеріали конференції] (с. 34–35). Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. <http://surl.li/qyiefd>
- Київський національний університет культури і мистецтв. (2019). *Положення про педагогічну практику аспірантів у Київському національному університеті культури і мистецтв*. http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/norm_documents/poloshenya_aspirant/poloshzhennya_pro_pedagogichnu_praktiku.pdf
- Кириленко, К. (2018). Інноваційна культура. В К. Кириленко, О. Кундеревич, & Л. Бойко, *Філософія культури. Словник* (с. 71–73). Агентство «Україна».
- Кириленко, К. (2022, 24 березня–24 червня). Використання у роботі з аспірантами культурно-мистецьких закладів вищої освіти інноваційних методів навчання. В *Філософія культурно-мистецької освіти* [Матеріали конференції] (с. 81–85). Київський національний університет культури і мистецтв.
- Кириленко, К., & Стратюк, В. (2024, 27 травня). *Як зацікавити студента на лекції?* Кафедра філософії Київського національного університету культури і мистецтв. <https://kf.knukim.edu.ua/218-yak-zatsikavyty-studenta-na-lektsii.html>
- Лагола, І., & Харчук, Я. (2024). Шість капелюхів – інноваційна технологія розвитку «повнокольорового мислення» молодших школярів (на прикладі дитячих творів М. Вінграновського). *Молодий вчений*, 1.1(125.1), 43–46. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1.1-125.1-11>
- Максимова, О., & Федорова, М. (Ред.). (2022). *Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи* (Ч. 1). Левковець. <http://eprints.zu.edu.ua/35328/1/%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.pdf>
- Пашенко, Т. (2023, 19 жовтня). Технологія workshop для розвитку професійної компетентності викладачів фахових коледжів. В *Вектори розвитку науки, освіти, технологій і суспільства в умовах глобалізації* [Матеріали конференції] (Ч. 1, с. 27–29). Центр фінансово-економічних наукових досліджень. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737932/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9F%D0%B0%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf
- Смілик, Л. (2023, 15 червня). Створення інноваційного освітнього середовища в закладах професійної освіти як умова забезпечення якості професійної підготовки кваліфікованих робітників. В В. С. Кулішов, І. В. Кучерак, & Ю. С. Герасименко (Упоряд.), *Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану* [Матеріали семінару] (с. 130–134). Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти.
- Шеплякова, І. (2020, 17 квітня). Воркшоп як інноваційна форма організації навчання майбутніх соціальних працівників. В *Взаємозв'язок освіти, науки та виробництва – основа ефективного навчального процесу* [Матеріали конференції] (с. 266–269). Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
- De Bono, E. (1985). *Six Thinking Hats: An Essential Approach to Business Management*. Little Brown & Co.
- Poplavskiy, M. (2023). Digital university in the post-postmodern era: to the question of forming anew corporate culture. *Issues in Cultural Studies*, 42, 243–255. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293792>

Vopel, K. W. (1996). *Kinder können kooperieren: Bd.4. Interaktionsspiele für die Grundschule*. Iskopress.

References

- De Bono, E. (1985). *Six Thinking Hats: An Essential Approach to Business Management*. Little Brown & Co [in English].
- Herasymenko, O. (2023). Stvorennia suchasnoho innovatsiinoho prostoru shkilnoi osvity [Creation of modern innovative space of school education]. *Scientific research in modern conditions of instability*, 4(sge24-04), 58–109. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-24-04-030> [in Ukrainian].
- Horash, K., & Bodnar, A. (2023). Osoblyvosti stvorennia innovatsiinoho seredovyschcha zakladu vyshchoi osvity [Features of creating an innovative environment in an institution of higher education]. *Professional and Applied Didactics*, 1, 29–34. <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2023-1-5> [in Ukrainian].
- Hryb, T., & Klymenchenko, T. (2020, March 27–28). Innovatsiine osvithnie seredovyschche navchalnoho zakladu vyshchoi osvity yak ob'iekt naukovoho analizu [Innovative educational environment of a higher education institution as an object of scientific analysis]. In *Osvita ta nauka u minlyvomu sviti: problemy ta perspektyvy rozvytku* [Education and Science in a Changing World: Problems and Prospects for Development] [Conference Proceedings] (pp. 34–35). Oles Honchar Dnipro National University. <http://surl.li/qyiefd> [in Ukrainian].
- Kyiv National University of Culture and Arts. (2019). *Polozhennia pro pedahohichnu praktyku aspirantiv u Kyivskomu natsionalnomu universyteti kultury i mystetstv* [Regulations on the pedagogical practice of graduate students at the Kyiv National University of Culture and Arts]. http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/norm_documents/poloshenya_aspirant/poloshzhennya_pro_pedagogichnu_praktyky.pdf [in Ukrainian].
- Kyrylenko, K. (2018). Innovatsiina kultura [Innovative culture]. In K. Kyrylenko, O. Kunderevych, & L. Boiko, *Filosofiiia kultury. Slovnyk* [Philosophy of culture. Dictionary] (pp. 71–73). Ahentstvo "Ukraina" [in Ukrainian].
- Kyrylenko, K. (2022, March 24–June 24). Vykorystannia u roboti z aspirantamy kulturno-mystetskykh zakladiv vyshchoi osvity innovatsiinykh metodiv navchannia [The use of innovative teaching methods in the work with postgraduate students of cultural and artistic institutions of higher education]. In *Filosofiiia kulturno-mystetskoj osvity* [Philosophy of cultural and artistic education] [Conference Proceedings] (pp. 81–85). Kyiv National University of Culture and Arts [in Ukrainian].
- Kyrylenko, K., & Stratiuk, V. (2024, May 27). *Yak zatsikavyty studenta na lektsii?* [How to interest a student in a lecture?]. Kafedra filosofii Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv [Department of Philosophy, Kyiv National University of Culture and Arts]. <https://kf.knukim.edu.ua/218-yak-zatsikavyty-studenta-na-lektsii.html> [in Ukrainian].
- Lahola, I., & Kharchuk, Ya. (2024). Shist kapeliukhiv - innovatsiina tekhnolohiia rozvytku "povnokolorovoho myslennia" molodshykh shkoliariv (na prykladi dytiachykh tvoriv M. Vinhranovskoho) [Six hats - innovative technology for the development of "full color thinking" of younger school students (on the example of children's works by M. Vingranovsky)]. *Young Scientist*, 1. 1(125.1), 43–46. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1.1-125.1-11> [in Ukrainian].

- Maksymova, O., & Fedorova, M. (Eds.). (2022). *Innovatsiini protsesy v doshkilnii osviti: teoriia, praktyka, perspektyvy* [Innovative processes in preschool education: theory, practice, prospects] (Part 1). Levkovets. <http://eprints.zu.edu.ua/35328/1/%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.pdf> [in Ukrainian].
- Pashchenko, T. (2023, October 19). Tekhnolohiia workshop dlia rozvytku profesiinoi kompetentnosti vykladachiv fakhovykh koledzhiv [Workshop technology for the development of professional competence of teachers of vocational colleges]. In *Vektory rozvytku nauky, osvity, tekhnolohii i suspilstva v umovakh hlobalizatsii* [Vectors of development of science, education, technology and society in the context of globalization] [Conference Proceedings] (Part 1, pp. 27–29). Center for financial-economic research. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737932/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9F%D0%B0%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf [in Ukrainian].
- Poplavskiy, M. (2023). Digital university in the post-postmodern era: to the question of forming anew corporate culture. *Issues in Cultural Studies*, 42, 243–255. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293792> [in English].
- Shepliakova, I. (2020, April 17). Vorkshop yak innovatsiina forma orhanizatsii navchannia maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv [Workshop as an innovative form of organizing training for future social workers]. In *Vzaiemozviazok osvity, nauky ta vyrobnytstva - osnova efektyvnoho navchalnoho protsesu* [Interrelation of education, science and production - the basis of an effective educational process] [Conference Proceedings] (pp. 266–269). Kharkiv National Automobile and Highway University [in Ukrainian].
- Smilyk, L. (2023, June 15). Stvorennia innovatsiinoho osvitnoho seredovyshcha v zakladakh profesiinoho osvity yak umova zabezpechennia yakosti profesiinoi pidhotovky kvalifikovanykh robitnykiv [Creation of an innovative educational environment in vocational education institutions as a condition for ensuring the quality of professional training of skilled workers]. In V. S. Kulishov, I. V. Kucherak, & Yu. S. Herasymenko (Comp.), *Psykhologo-pedahohichniy suprovid profesiinoi pidhotovky kvalifikovanykh robitnykiv v umovakh voiennoho stanu* [Psychological and pedagogical support of professional training of qualified workers in the conditions of martial law] [Materials of the seminar] (pp. 130–134). Bila Tserkva institute of continuous professional education [in Ukrainian].
- Vopel, K. W. (1996). *Kinder können kooperieren: Bd.4. Interaktionsspiele für die Grundschule* [Children can cooperate: Vol.4. Interaction games for elementary school]. Iskopress [in German].

PEDAGOGICAL WORKSHOP AS A TOOL FOR FORMING INNOVATIVE ACADEMIC ENVIRONMENT IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION SPECIALISING IN CULTURAL STUDIES

Kateryna Kyrylenko^{1a}, Liudmyla Boiko^{2a}, Viktoriya Stratiuk^{3a}

¹DSc in Education, Professor,

ORCID ID: 0000-0002-3303-3947

e-mail: kf919@ukr.net

²PhD in Pedagogical Sciences, Professor,

ORCID ID: 0000-0001-8809-060X

e-mail: aspirantura-knukim@ukr.net

³Master,

ORCID ID: 0000-0001-7125-3361

e-mail: vikastratuk@gmail.com

^aKyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv, Ukraine

The aim of the article is to analyse the experience of conducting pedagogical workshop within the pedagogical practice framework at the third educational and scientific level at Kyiv National University of Culture and Arts (KNUCA) as a tool for forming innovative academic environment of a culturally oriented higher education institution and culture of education seekers. *The results* of the study showed the following: implementing of workshops into educational practice promotes students' interest in academic interactions, forms an empathic didactic environment, allows to establish multi-vector interactions between academic staff and students of different levels and to ensure an effective translation of professional and pedagogical experience in the educational institution of cultural orientation. *The scientific novelty* grounds on highlighting and analysing the experience of the pedagogical workshop "How to interest a student in a lecture?", using the pedagogical technology of "six thinking hats", which took place at KNUCA in May 2024 and was a part of the pedagogical practice for the education seekers of the third educational and scientific level "Doctor of Philosophy" (PhD); description of its implementation technology and substantiation of its results. *Conclusions.* The experience of conducting this pedagogical workshop called "How to interest a student during a lecture?" at KNUCA is described; the technology of its implementation using the "six thinking hats" method is highlighted and analysed. It is substantiated that conducting pedagogical workshops as part of the academic practice organisation at the third educational and scientific level sparks the students' interest in their future profession, in organising educational interactions involving creative pedagogical technologies, and contributes to forming the innovative culture of future scientific and academic staff. It is established that this pedagogical workshop forms an empathic communicative and didactic environment, aligns multi-vector interaction between scientific and pedagogical staff and students of different levels, ensures an effective exchange of pedagogical experience in the educational establishment. It is determined that holding workshops in cultural education institutions is an effective tool for exchanging professional experience in creative activities. It is noted that

pedagogical workshops have psychotherapeutic potential and contribute to forming resilience and stress-resistance in education seekers.

■ **Keywords:** workshop; “six hats” method; innovative culture among education seekers; innovative education environment; KNUCA

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.